

Svätí, slávni a vŕŕehválnl apoŕtoli Peter a Pavol

Svätý apoŕtol Peter

Sv. Œimon Peter sa narodil v Betsaide pri Tiberiadskom jazere. Jeho otec sa volal Ján (Jonáš). Spolu s ním a s bratom Ondrejom, tiež apoŕtolom, boli pôvodne rybármi. Bol to Ondrej, ktorý doviedol svojho brata Œimona k Jeŕiŕovi. Vtedy mu Jeŕiŕ dal meno Kéfas, po grécky Petros, čo znamená skala. Sv. Peter sa spomedzi apoŕtolov najviac spomína v evanjeliách. Podľa týchto opisov si môŕžeme dosť presne poskladať jeho ŕivot, ale aj povahu. Zdá sa, ŕe mal sangvinický temperament.

Sv. Lukáš opisuje situáciu, keď Œimon na Jeŕiŕovo slovo spustil sieť do mora a chytil obrovské množstvo rýb. Peter vtedy padol Jeŕiŕovi k nohám a povedal mu: „Pane, odíd' odo mňa, lebo som ŕlovek hrieŕny.“ Jeŕiŕ mu povedal: „Neboj sa, od teraz uŕ budeŕ loviť ľuďl.“ Odvtedy Peter chodil s Jeŕiŕom, počúval ho a nasledoval. Keď sa raz pýtal Jeŕiŕ, za koho ho pokladajú, odpovedal práve on: „Ty si Mesiáš, Syn pravého Boha.“ Kristus mu povedal: „Ty si Peter a na tejto skale postavím svoju Cirkev a brány pekelné ju nepremôŕžu. Tebe dám kľúče od nebeského kráľovstva. Čo rozviaŕeŕ na zemi, bude rozviazané v nebi, čo zviaŕeŕ na zemi, bude zviazané v nebi.“ Peter sa vŕdy spomína ako prvý v zozname apoŕtolov. Patril k dôverníkom Jeŕiŕa, spolu s Jánom a Jakobom. Týchto troch zobral Jeŕiŕ so sebou na horu Premenenia, pri vzkriesení Jairovej dcéry a takisto aj v Getsemanskej záhrade ich pozval k spoločnej modlitbe. Keď ich Majstra zatkli, hneď sa postavil s mečom na odpor. Zanedlho vŕŕak Jeŕiŕa trikrát zaprel, hoci predtým tvrdil, ŕe s ním pôjde všade a neopustí ho. Po vzkriesení to bol on, ktorý spolu s apoŕtolom Jánom pribehli k hrobu, aby sa presvedĕili, či je pravda to, čo im vyrozprávali ŕeny. Sv. Ján apoŕtol spomína eŕte jednu osobitnú príhodu, ktorá sa stala po vzkriesení a je dôleŕžitá vzhľadom na osobu Petra. Kristus sa ho trikrát spýtal, či ho má rád. Peter zakaŕždým odpovedá „áno“. Jeŕiŕ mu vtedy odpovedá tiež trikrát: „Pas moje ovce.“ Po nanebovstúpení má Peter neodŕkriepliteľné prvenstvo medzi apoŕtolmi. Na jeho slovo ustanovili ďalŕieho apoŕtola namiesto zradcu Judáša, on začína prvý hovoriť pri zoslaní Ducha Svätého. On sa spomína ako prvý, ktorý urobil zázrak, on vyniesol rozsudok nad klamstvom Ananiáša a Zafiry.

Peter potom ďalej pôsobil v Jeruzaleme. Pokrstil pohana Kornélia, čím sa otvorili brány Cirkvi aj pre pohanov, nielen pre Židov. Herodes Agrippa ho uväznil, ale v noci k nemu prišiel anjel a zázračne ho vyslobodil z väzenia. Potom horlivo účinkoval v Jeruzaleme, v Antiochii, v Korinte a v Ríme. Pravdepodobne v Ríme napísal svoj prvý list, kde hovorí o Ríme ako o Babylone. Zomrel mučeníckou smrťou asi roku 64 v Ríme, podľa tradície ho ukrižovali dolu hlavou na Vatikánskom pahorku. Na tom mieste teraz stojí Bazilika sv. Petra, jej svätyňa je presne nad miestom, kde sa podľa tradície nachádza Petrov hrob. Jeho relikvie sú uložené v hlavnom oltári baziliky. Zobrazuje sa ako starší muž s kľúčmi a knihou. Jeho symbolmi sú tiež obrátený kríž, loďka a kohút.

Svätý apoštol Pavol

Sv. Pavol sa narodil niekedy v rokoch 5-10 po Kristovi v Tarze v Cilícii (južné Turecko) v židovskej rodine, ktorá požívala práva rímskeho občianstva. Rodičia mu dali dve mená: Šavol (Saulus – meno prvého živoského kráľa) a Pavol (Paulus – malý). Dostal vynikajúce vzdelanie, najprv v samotnom Tarze v helenistickej škole a neskôr v Jeruzaleme pri nohách slávneho učiteľa Gamaliela. Popritom – ako správny Žid – sa vyučil stanárskemu remeslu. Vyrábala stany alebo lodné plachty, čo bol vtedy veľmi hľadaný tovar.

V prvom rade však ostal dôsledným, až fanatickým farizejom. Zahorel nenávisťou proti novému učeniu, ktoré hlásal Ježiš Kristus a jeho apoštoli. Bol pri kameňovaní sv. Štefana. Nekameňoval ho síce priamo, ale strážil šaty katom. Potom si dokonca vymohol dovolenie na prenasledovanie kresťanov aj v Damasku. No na ceste do tohto mesta sa mu zjavil sám Ježiš Kristus. Na tri dni z toho oslepol, ale potom sa dal pokrstiť a niekoľko dní nato už ohlasoval v synagógach Ježiša Krista a rozprával o tom, čo sa mu prihodilo. Židom sa to nepáčilo a chceli ho zabiť. On im však ušiel (jeho učeníci ho spustili v koši cez hradby – Sk 9,19-25) a odišiel na juh do púšte, ktorá siaha až do Arábie, aby sa pripravil na apoštolský úrad. Asi po troch rokoch sa vrátil späť do Damasku a odtiaľ do Jeruzalema, aby vyhľadal apoštolov. Avšak každý sa ho bál – kvôli jeho povesti prenasledovateľa kresťanov. Vtedy sa ho ujal Barnabáš, zaviedol ho k apoštolom Petrovi a Jakubovi a porozprával im, ako si Pavol počínal v Ježišovom mene. Z Jeruzalema odišiel Pavol asi na štyri roky do Tarzu. Potom spolu s Barnabášom zamierili do Antiochie, kde hlásali evanjelium medzi pohanmi.

V Antiochii dostal milosť, že bol „uchvátený až do tretieho neba“. Aby však nespýšnel, bol mu daný do tela osteň, satanov posol, aby sa nevyvyšoval. (2 Kor 12) Z Antiochie sa potom vrátil do Jeruzalema, kde bol spolu s Barnabášom „oddelený“, to znamená, že ich oficiálne poverili hlásať evanjelium. „Oddelit“ znamená v našom zmysle vysvätiť. V roku 47-48 spolu s Jánom Markom (Marek evanjelista) a Barnabášom vykonal prvú misijnú cestu na Cyprus a do južných provincií Malej Ázie (Antiochia v Pizídii, Ikónium, Lystra, Derbe). Založili nové cirkevné spoločenstvá, ale zakúsili aj veľa prenasledovania. Druhá misijná cesta sa udiala v rokoch 49-52 v spoločnosti Sílasa do Malej Ázie a na európskom kontinente (Filipy, Solún, Atény a Korint). Počas tretej misijnej cesty (53-58) sa tri roky zdržal v Efeze. Prostredníctvom spolupracovníkov založil kresťanské spoločenstvá v Kolosách, v Laodicei a v Hierapole. Kvôli prenasledovaniu musel z Efezu odísť cez Macedónsko do Korintu. Späť do Jeruzalema sa vrátil cez Macedónsko, Troadu, Milét,

Týrus a Cézareu. Zažil mnoho utrpenia, sklamania, ale aj radosti z apoštolátu a služby Bohu (2 Kor 11,16-33). V Jeruzaleme ho uväznili a vďaka tomu sa dostal do Ríma.

V Ríme bol vo väzení, jeho jediným verným spoločníkom bol Lukáš (evanjelista). Posledné roky jeho života sú však pre nás zahalené tajomstvom. Pravdepodobne ho v Ríme z väzenia prepustili, počas Nerónovho prenasledovania kresťanov asi nebol v Ríme, snáď bol vtedy v Španielsku alebo na Východe. Bol v Macedónsku, Efeze, v Miléte, v Troade, na Kréte a zrejme aj v Nikapole, kde ho asi znovu uväznili a odviekli do Ríma (asi r. 67). Je s ním iba Lukáš. Po odsúdení ho sťali mečom pravdepodobne na mieste v blízkosti Ostijskej cesty. Toto miesto sa volá Tre Fontane a dnes tam stojí kostol a kláštor trapistov. Podľa tradície ho pochovali na cintoríne pri Ostijskej ceste na ľavom brehu rieky Tiber. Cisár Konštantín Veľký dal nad jeho hrobom vystavať menšiu baziliku. Namiesto nej tam teraz stojí nádherná bazilika sv. Pavla, ktorá bola dokončená r. 1854.

Sv. Pavol sa zvykne nazývať „apoštolom národov“, pretože je najväčším misionárom všetkých čias a jeho listy sa čítajú ako Božie slovo na celom svete.

Sviatok svätých Petra a Pavla v byzantskej tradícii

Sviatok svätých apoštolov Petra a Pavla sa slávi 29. júna vo všetkých kresťanských cirkvách Východu i Západu. V niektorých východných tradíciách mu predchádza pôst rozličného trvania, ktorý sa začína v pondelok po Nedeli všetkých svätých, teda prvej nedeli po sviatku Päťdesiatnice. So sviatkom je spojený nasledujúci deň – oslava dvanástich apoštolov, svedkov Krista a kazateľov evanjelia.

Ikonografia znázorňuje bratské objatie medzi Petrom a Pavlom, alebo obidvoch apoštolov, ktorí držia chrám. Črty sú tradičné: Peter s hustými vlasmi, nízkym čelom a krátkou okrúhlou bradou; Pavol je plešatý, má vysoké čelo, dlhú a hladkú bradu. Táto vernosť v ich znázorňovaní nám dovoľuje spoznať ich na ikonách Päťdesiatnice, Zosnutia Bohorodičky a prijímania apoštolov, kde Kristus na jednej strane dáva svoje telo Petrovi a piatim apoštolom a na strane druhej podáva čašu so svojou krvou Pavlovi a ďalším piatim apoštolom. Tieto ikony chcú svojou jasnou symbolikou podčiarknuť centrálnu úlohu obidvoch apoštolov v živote Cirkvi..

Na večierni sa obaja apoštolí oslavujú ako „prví medzi božskými hlásateľmi“, ako „ústa meča Svätého Ducha“, ako nástroje diela spásy, ktorú Kristus završuje: Oni „sú krídla poznania Boha, preleteli končiny sveta a vzniesli sa až do nebies; sú ruky evanjelia milosti, nohy pravdivého zvestovania, rieky múdrosti, ramená kríža.“

Pre obidvoch je mučeníctvo cieľom, aby skrze neho dosiahli Krista: „Jeden, pribitý na kríž, odchádza k nebesiam, kde prijíma od Krista kľúče kráľovstva; druhý, sťatý mečom, odišiel k Spasiteľovi.“ Peter je vzývaný aj ako „vrúcny priateľ Krista, nášho Boha“, a Pavol ako „hlásateľ viery a učiteľ celého sveta“. Hymnografia ich spája s Rímom, kde vydali svoje svedectvo, „podivuhodné ozdoby“ mesta: „Peter, skala viery, Pavol, chvála celého sveta, prídte spolu z Ríma, aby ste nás upevnili.“

Na utierni je Peter oslavovaný ako „prvý“, ako „hlava Cirkvi a veľký biskup“, ale aj ako teológ, pretože vyznal Ježiša ako Krista: „Na skale tvojej teológie vládca Ježiš založil Cirkev nerozboriteľnú.“ Tento rybár je prirovnávaný ku kupcovi, ktorý hľadá vzácnu perlu: „Peter, keď si zanechal, to, čo nie je, dosiahol si to, čo je, ako kupec: a skutočne si

ulovil najcennejšiu perlu, Krista.“ Pascha je pre neho zjavením vzkrieseného a odpustenia: „Tebe, prvopovolanému a veľmi milovanému, ako význačnej hlave apoštolov sa Kristus zjavuje ako prvému po svojom vzkriesení z hrobu.“ „Aby vymazal tvoje trojité zapretie, vládca svojim božským hlasom trojitou otázkou utvrdzuje lásku.“

Pavol je naopak predstavovaný ako hlásateľ a učiteľ, ktorý je povolaný priniesť národom Kristovo meno: „Ty si položil ako základ pre duše veriacich kameň vzácny, uholný, Spasiteľa a Pána.“ Pavlovo bytie, ktoré bolo vyzdvihnuté až do tretieho neba, znamená dar vyznania trojičnej viery. „Keď si bol vyzdvihnutý nahor v extáze, dosiahol si tretie nebo, najšťastnejší, a počujúc nevysloviteľné slová si zvolal si: „Sláva najvyššiemu Otcovi a Synovi jeho vyžarovaniu, ktorý s ním sedí na tróne, a Duchu, ktorý skúma hlbiny Boha.“ A voči cirkvi Pavol vykonáva úlohu toho, kto ju privádza Kristovi: „Zasnúbil si Cirkev, aby si ju priviedol ako nevestu ženíchovi Kristovi: bol si jej družbom, bohonosný Pavol; preto ťa oslavuje po všetky veky.“

Celkovo, Peter a Pavol sú „prvými koryfejmi“, teda tými, ktorí majú prvé miesto a sú „prvými čo do dôstojnosti“ (prototronoi). „Nech sa prihovárajú u vládcu sveta, aby daroval svetu mier, a našim dušiam veľké milosrdenstvo.“

Autor: o. Manel Nin, OSB

Preklad: o. Ján Krupa

Spracoval a upravil o. Vlastimil Bajuzik www.grkatza.sk

Farské oznamy

Liturgické okienko – v liturgickom kalendári sa nachádzame v období Petropavlovského pôstu. Usmernenie je ako po iné dni liturgického roka. Povzbudzujem Vás k čítaniu listov sv. apoštolov Petra a Pavla.

Časopis Slovo – nové čísla 10. a 11. časopisu Slovo si vyzdvihnite v chráme

Stretnutie s rodičmi a deťmi, ktoré sa pripravovali na prijatie svätých tajomstiev – v piatok 25.5. o 17.30 bude to neformálne stretnutie na fare. Teším sa na Vás.

Farské poobedie na golfe v Trnave – v nedeľu 27.6. od 12.00 do 15.00 Vás aj v mene farskej rady pozývam na spoločne strávený čas na golfovom ihrisku v Trnave v Kamenáči. Obed (špekáčky, chlieb, zelenina) bude zabezpečený pre každého, golfové odpalisko a futgolf sú v cene a zaplatí sa to z farskej pokladne. Ostatné – nápoje a iné si z bufetu hradí každý sám. V prílohe je tabuľka, kde sa napíšete najneskôr do štvrtka, aby sme vedeli nahlásiť presné počty. Ďakujem a tešíme sa.

Farský deň v Budmericiach – v sobotu 10.7. budeme mať náš farský deň v Budmericiach v parku. Začali by sme o 13.00 obedom. Rád by som Vás všetkých pozval a zároveň by som chcel s Vami osláviť aj moje okrúhle narodeniny. Oblečte sa športovo,

jedlo a pitie bude pripravené. Kludne si prineste aj niečo vlastné, čo chcete sladké alebo slané. Je tam možnosť zahrať si futbal, florbal, stolný tenis, disk golf, prejsť sa po parku a pod. V prílohe máte tabuľku na zapisovanie, aby sme vedeli pripraviť občerstvenie a podobne. Ďakujem a verím, že prijmete pozvanie a strávime spolu pekný čas.

Zbierka na dobročinné diela sv. otca – v nedeľu 27.6. po svätej liturgii budete mať možnosť prispieť.

Logo svätého Lukáša – v blízkej dobe plánujeme umiestniť na prednú stranu farskej budovy podsvietené, farebné logo, ikonu svätého Lukáša s názvom Gréckokatolíckej cirkvi v Trnave. Ako to bude vyzeráť si budete môcť pozrieť v kostole sv. Heleny v niektorú z najbližších nedelí.

Gréckokatolícka cirkev Trnava

Liturgický program

<i>Deň</i>	<i>čas</i>		<i>Intencia</i>	<i>kde</i>
Pondelok 21.6. <i>Svätý mučeník Julián</i>	17³⁰	Večiereň		Kaplnka sv. Lukáša na fare
Štvrtok 24.6. <i>Narodenie úctyhodného a slávneho Pánovho proroka a predchodcu krstiteľ'a Jána</i>	17³⁰	Svätá liturgia Odporúčany sviatok		Kostol sv. Heleny
Nedeľa 5. týždňa po Pät'desiatnici 27.6. <i>Náš prepodobný otec Samson pohostinný</i>	07³⁰	Svätá liturgia		Piešťany – kaplnka Božského srdca
	10⁰⁰	Svätá liturgia	za farnosť	Kostol sv. Heleny
Utorok 29.6. <i>Svätí, slávní a všechválni apoštoli Peter a pavol prikázaný sviatok</i>	17³⁰	Svätá liturgia myrovanie	*za farnosť	Kostol sv. Heleny

Štvrtok 1.7. <i>Svätí nezištníci</i> <i>a divotvorcovia Kozma</i> <i>a Damián</i>	17³⁰	Svätá liturgia		Kostol sv. Heleny
Nedeľa 6. týždňa po Päťdesiatnici 4.7. <i>Náš otec svätý Andrej</i> <i>Jeruzalemčan, krétsky</i> <i>arcibiskup</i>	10⁰⁰	Svätá liturgia	za farnosť	Kostol svätej Heleny

*Pre vnútornú potrebu farnosti vydáva : Gréckokatolícka cirkev, farnosť Trnava,
M. Koperníka 32, 917 01 Trnava, o. František Fedorišin , farár, mobil 0911 711 304*